

УДК.658.152

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ УКРАЇНИ

Яковенко В.Г., ст. викладач (УкрДАЗТ)

Представлено удосконалення структури інноваційного процесу залізничного транспорту.

Ключові слова: інвестиції, інновації, інноваційно-інвестиційна діяльність.

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими чи практичними завданнями. Ефективне функціонування залізничного транспорту, його конкурентоспроможність та входження у європейську і світову транспортну систему ускладнюються із-за ряду проблем галузі, які виникли внаслідок непослідовної економічної політики і накопичувалися протягом значного періоду економічної та політичної нестабільності в країні. Набирають сили небезпечні тенденції зниження якості пасажирських і вантажних перевезень, підвищення експлуатаційних витрат, зниження рівня прибутковості і конкурентоспроможності послуг, що надаються залізничним транспортом.

Підвищення якості послуг, оновлення рухомого складу, модернізація технологій, вдосконалення систем управління та організації дозволять залізничному транспорту адаптуватися до вимог ринку, скоротити витрати, підтримувати конкурентоспроможність, стабілізувати фінансово-економічні результати роботи залізниць.

Тому постає актуальність питання ефективної організації інноваційного процесу в народному господарстві та в тому числі на залізничному транспорті України, що зумовило огляд змісту та структури інноваційного процесу у світовій практиці.

Аналіз останніх досліджень та виділення невирішених частин загальної проблеми. Питанням теоретико-практичного аспекту інноваційних процесів займалися такі вчені-економісти, як Б. Твіст, Л.І. Кошкіна, А.Е. Хачатурова, І.С. Булатові, С.Д. Ільєнкова, В.Ф. Гриньов, В.Л. Дикань [1-5] та ін. В своїх працях вони розглядають та виділяють етапи інноваційного процесу, але вихідний етап залишається недостатньо вивченим, що не дозволить на кожному наступному етапі ідентифікувати відповідність характеристик та заходів здійснюваних інноваційних проєктів вимогам, обмеженням та цілям і задачам розвитку залізничного транспорту. Тож потребує подальшого вирішення проблема удосконалення структури інноваційного процесу залізничного транспорту.

Виклад основного матеріалу.

Підвищення якості послуг, оновлення рухомого складу, модернізація технологій,

вдосконалення систем управління та організації дозволять залізничному транспорту адаптуватися до вимог ринку, скоротити витрати, підтримувати конкурентоспроможність, стабілізувати фінансово-економічні результати роботи залізниць.

Тому постає актуальність питання ефективної організації інноваційного процесу в народному господарстві та в тому числі на залізничному транспорті України.

Всю сукупність явищ і процесів, що відбуваються на підприємствах можна умовно поділити на традиційні та інноваційні. Традиційні характеризують звичайне функціонування народного господарства, а інноваційні – розвиток останніх на якісно новому рівні. Оскільки екстенсивні фактори практично себе вичерпали або їх дія стала економічно не вигідною, розвиток та інтенсифікація сучасного виробництва мають базуватися переважно на нових рішеннях у галузі технологій, техніки, організаційних форм і економічних методів господарювання. Опрацювання, прийняття і реалізація таких рішень складають зміст так званих інноваційних процесів.

В звичайному розумінні інноваційні процеси, що мають місце в будь-якій виробничій сфері, характеризуються сукупністю безперервно виникаючих у часі і просторі прогресивних, якісно нових змін.

Так за визначенням американського дослідника Б. Твісса, інноваційний процес – це перетворення наукового значення, наукових ідей, винаходів на фізичну реальність, яка змінює суспільство.

Сучасна модель організації інноваційного процесу характеризується використанням експертних систем, імітаційного моделювання, інтегрованих систем гнучкого виробництва і автоматизованого проєктування. Існуюча на сьогоднішній день в економічній теорії модель інноваційного процесу дозволяє підприємству вивести на ринок інноваційний продукт раніше аналогів конкурентів і відповідно до попиту споживачів.

Досить складним є питання регулювання інноваційних процесів на залізничному транспорті. Тому набуває актуальності питання розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності на залізничному транспорті. Оскільки підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності

позитивно відобразиться, як на фінансових показниках роботи залізниць, так і на народногосподарському комплексі країни. Зважаючи на те, що розвиток інноваційних процесів займає досить важливе значення та матиме позитивний вплив на розвиток транспортної галузі, тому проведено удосконалення структури інноваційного процесу залізничного транспорту, за рахунок виділення

його вихідного етапу «аналіз стратегії розвитку» (рисунок 1). Який дозволить на кожному наступному етапі ідентифікувати відповідність характеристик та заходів здійснюваний інноваційних проектів вимогам, обмеженням та цілям і задачам розвитку галузі. Оскільки всі інноваційні проекти мають бути взаємопов'язані з основним напрямком розвитку галузі.

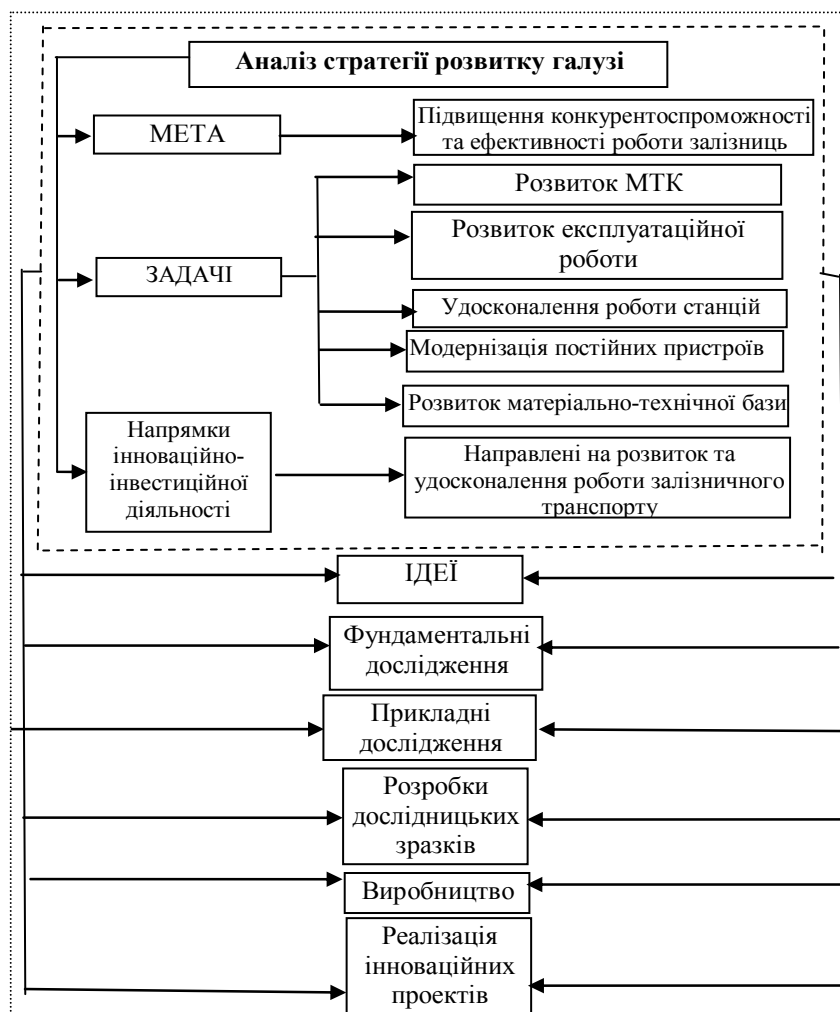

Рисунок 1 - Структура інноваційного процесу залізничного транспорту

Так стратегія розвитку галузі має за мету підвищення конкурентоспроможності та ефективності роботи залізниць, приведення галузі до сучасних вимог та застосування прогресивних технологій в роботі транспорту.

До стратегічних задач розвитку залізничного транспорту відносяться:

- розвиток міжнародних транспортних коридорів, так як це дозволить підвищити обсяги транзитних перевезень та буде сприяти зовнішньоекономічному розвитку країни;

- розвиток експлуатаційної роботи, що дозволить знизити собівартість робіт та підвищити якість послуг, що надаються;

- удосконалення роботи станцій, так як більш злагоджена організація процесу їх роботи дозволить підвищити показники використання рухомого складу та основних виробничих фондів;

- модернізація та оновлення постійних пристроїв, за рахунок впровадження нових технологій, - це буде сприяти підвищенню показників використання прогресивних технологій, ефективності роботи та безпеки руху поїздів;

- розвиток матеріально-технічної бази, оскільки залізничний транспорт має значний знос рухомого складу та верхньої будови колії, таким чином отримаємо можливість досягнення

зниження експлуатаційних витрат та собівартості перевезень.

Окрім вище сказаного до основних стратегічних напрямків розвитку галузі відноситься розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності залізничного транспорту, що направлена на удосконалення та підвищення ефективності роботи залізничного транспорту.

Всі викладені позиції загалом представляють комплекс заходів на основі, яких повинна формуватися інноваційна ідея стратегічного розвитку залізниць, що спонукає планування і виконання, фундаментальних та прикладних досліджень. Після чого можливе впровадження та реалізація інноваційних проектів. Тобто підтверджується, що інновації, які впроваджуються на транспорті повинні обов'язково відповідати меті та задачам розвитку галузі.

Висновок. Розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності залізничного транспорту дає змогу збільшити прибуток, тим самим поліпшити економічне становище і конкурентоспроможність як галузі так і держави в цілому. У цьому зв'язку прискорення інноваційних

процесів є важливою складовою державної політики в усіх розвинених країнах. Науково-технологічний, технічний рівень нині значною мірою визначає міжнародне становище країни, її місце на світовому ринку, стабільність національної економіки в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: учеб. пособие / В.Ф. Гринев. – К.: МАУП, 2000. – 148 с.
2. Дикань В. Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту: монографія / В. Л. Дикань, В.О. Зубенко. — Харьков 2008 — 193 с.
3. Инновационный менеджмент / [под ред. С.Д. Ильенковой]. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 327 с.
4. Кошкина Л.И. Менеджмент на промышленном предприятии / Л. И. Кошкина, А. Е. Хачатурова, И. С. Булатова – Л., 2000. – [Электронная версия], «Эколайн», 2000. – Режим доступа: <http://cci.glansnet.ru/mc/>
5. Кардаш В. Я. Товарна інноваційна політика: навч. посібник / В. Я. Кардаш. – К.: КНЕУ, 1999. – 124 с.

Аннотация. Представлено усовершенствования структуры инновационного процесса железнодорожного транспорта.

Ключевые слова: инвестиции, инновации, инновационно-инвестиционная деятельность.

Summary. The improvements of structure of innovative process of railway transport are presented.

Keywords: investments, innovatsii, innovative-investment activity.

*Рецензент к.е.н., професор УкрДАЗТ Жердєв М.Д.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*